

των βιβλιοπωλείων

λόκληρη, μια εθνική οδός. Κάθε στροφή και μια πρόκληση, η ίδια η διαδρομή, η αποζημίωσή του. Οι κίνδυνοι και το άγνωστο είναι που κάνουν τη διαδρομή ενδιαφέρουσα, τη μικρή μας ζωή μεγάλη.

■ **Marc Levy**
Τα παιδιά της ελευθερίας
 μτφρ.: Τζένη Κωνσταντίνου
 εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί, σ. 324, 16,90 €
 Ένα συγκλονιστικό μυθιστόρημα για νεαρά παιδιά που αφήφούν την ίδια τους τη ζωή μπροστά στην κατάρκτηση της ελευθερίας. Ο Μπόρις, ο Ζανό, η Νταμίρα, ο Εμίλ, ο Σαρλ, η Ροζίν και δεκάδες ακόμη έδωσαν τον πιο σημαντικό αγώνα τους φωνάζοντας σχεδόν όλα με ξενική προφορά «Ζήτω η Γαλλία». Αυτά είναι τα παιδιά της ελευθερίας.

■ **Μαρία Παπαγιάννη**
Ο γύρος του κόσμου με το ποδήλατο
 εικονογράφηση: Σοφία Τουλιάτου
 εκδόσεις Πατάκη, σ. 54, 4,50 €
 Τι γίνεται όταν ο κολλητός σου σου προτείνει να κάνετε τον γύρο του κόσμου με ποδήλατο; Τέλεια ιδέα, αλλά δεν ξέρεις ποδήλατο. Ο Πέτρος πρέπει να μάθει ποδήλατο. Είναι ζήτημα ζωής και θανάτου. Πέφτει και ξαναπέφτει. Θα καταλάβει ότι για κάποια πράγματα αξίζει τον κόπο να βάζουμε τα δυνάμεις μας.

■ **Γκίτι Ντανεσβάρι**
Το σχολείο του φόβου
 Η πρώτη δοκιμασία
 μτφρ.: Ράνια Μπομποπούρη
 εκδόσεις Ψυχογιός, σ. 360, 14,40 €
 Η Γκίτι Ντανεσβάρι γεννήθηκε στο Λος Άντζελες. «Το σχολείο του φόβου» είναι το πρώτο της βιβλίο για παιδιά. Το εμπνεύστηκε από τις αμέτρητες φοβίες που είχε η ίδια ως παιδί, για τις αράχνες, τα ασανσέρ και τις τουαλέτες χωρίς παράθυρα. Τα δικαιώματα του βιβλίου έχουν πουληθεί σε δέκα χώρες, ενώ πρόκειται να γυριστεί κινηματογραφική ταινία από τη Warner Bros.

■ **Stuart Avery Gold**
Ο δρόμος του Ρίνγκ
 Ταξίδι προς τον μεγάλο ωκεανό
 μτφρ.: Ελένα Τσουκαλά
 εκδόσεις Κριτική, σ. 96, 10 €
 Ο Ρίνγκ, ο βάτραχος που κέρδισε πολλούς θαυμαστές σε όλο τον κόσμο, επιστρέφει. Οι περιλανηθείσες του τον φέρνουν σε μια λίμνη με απόλυτο μονάρχη τον Φρόνο τον Πρεσβύτερο. Κανείς δεν τολμά να τον αμφισβητήσει. Δύο Βατραχάκια, ο Daikon και ο Hodo, ακολουθούν τον Ρίνγκ προς τον μεγάλο ωκεανό. Μια συναρπαστική αλληγορία για την κατανίκηση του φόβου μπροστά στο άγνωστο, την

υπέρβαση των ορίων και την αναζήτηση της ευτυχίας.

■ **Παναγιώτης Νούτσος**
Δημήτρης Χατζής
Το διπλό βιβλίο
 εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, σ. 176, 14,10 €
 Το βιβλίο του καθηγητή Κοινωνικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας Παναγιώτη Νούτσου πραγματεύεται το «σημείον» και ιδίως το «σημαινόμενο» του «Διπλού Βιβλίου», του έργου δηλαδή που σφράγισε τη λογοτεχνική δημιουργία του Δημήτρη Χατζή.

■ **Σωτήρης Ν. Καδός**
Οι Άγιοι Τόποι
Εικονογραφημένα προσκυνητάρια 17ου-18ου αιώνα
 φωτογράφηση: Μάκης Σκιαδαρέσης, Gago Nalbandian
 εκδόσεις Καπόν, σ. 223, 40,23 €
 Τα εικονογραφημένα προσκυνητάρια που παρουσιάζονται, συντάχθηκαν ανάμεσα στο 1634 και το 1748 και αποτελούν ευλαβικούς οδηγούς των μνημείων, κυρίως των χριστιανικών, αυτής της περιοχής. Συνδυάζουν προφορικές πληροφορίες και ιστορικά δεδομένα, παρέχοντας τον πλούτο μάθησης για τη γεωγραφία, την τοπογραφία, την ιστορία και την αρχαιολογία της Παλαιστίνης. Με την έκδοση αυτή δεν ολοκληρώνεται απλώς ένας κύκλος ερευνών για τα προσκυνητάρια, αλλά προσφέρεται και ο κρίκος που έλειπε για τη μελέτη της μεταβυζαντινής ζωγραφικής.

■ **Παρασκευάς Ακαμάτης**
Σαμπάνια με γύρο
 εκδόσεις Ωκεανίδα, σ. 181, 12 €
 Ο Παρασκευάς Ακαμάτης δημιούργησε μ' ένα υλικό που αφθονεί στη χώρα μας: τον παραλογισμό του κράτους. Εκεί που σταματά η λογική, αρχίζουν η Εφορία, η Πολεοδομία, το ΙΚΑ και κάθε δημόσια υπηρεσία. Το βιβλίο του στηρίζεται στη γραφειοκρατική τρέλα. Φυσικά και ο γάιδαρος πετάει, ο ήλιος είναι μπλε και ανθίζει η φαιδρά πορτοκαλέα! Σ' αυτό το χάος βρίσκει το σημείο εκκίνησης για να γράψει την ευδιάθετη, οργισμένη και αισιόδοξη νουβέλα. Για να «δέσει» το κοκτέιλ, όμως, χρειάζεται αστείρευτη φαντασία, χιούμορ και ατομική τρέλα. Η λογική του ωραίου τρελού κερδίζει. Με τη μέθοδο της ομοιοπαθητικής αντιμετώπιζονται η βλακεία. Κεντρικός χαρακτήρας, ο Παρασκευάς. Ο συγγραφέας τον έχει πλάσει αντεξουσιαστή. Οχι βίαιο, αλλά χαριτωμένο. Με την εξυπνάδα και τον σαρκασμό να είναι τα «όπλα» του απέναντι στο σύστημα. Είναι ο ιδανικός ήρωας στο σουρεαλιστικό ελληνικό περιβάλλον. Του

φορτώνεται ένα ανεξήγητο χρέος για παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. Παράλογο πρώτο: Το πρόστιμο αφορά τον πατέρα του που δεν οδηγούσε. Παράλογο δεύτερο: Έχει πεθάνει πριν από έξι χρόνια! Ο Ακαμάτης ενεργοποιεί τα ανακλαστικά του πρωταγωνιστή, αφού πεισμώνει και θέλει να ξοφλήσει. Φυσικά και είναι εκνευρισμένος, όμως τώρα είναι αποφασισμένος. Αντί όμως να επιλέξει την ευθεία οδό, αφήνει την τύχη (που δεν έχει εξήγηση) να δώσει τη λύση. Θέλοντας να ξεπεράσει τις όποιες προσωπικές ενοχές, διαλέγει έναν αδέσποτο σκύλο να ζευτλιέει το κουβάρι. Στο κεφάλαιο «Κράμερ εναντίον Κράμερ», μετά το απίστευτο κυνηγητό αστυνομικών-δικηγόρων, ο Παρασκευάς (μπλέκει άθελά του) σώζει το τετράποδο γιατί, όπως λέει στον φίλο του Νίκο: «Η αμαρτία είναι η δεύτερη φύση του ανθρώπου και ο Παρασκευάς, όσο συμπαθητικός κι αν είναι, έχει (όπως όλοι μας) την αμφιβολία να περάσει την ηθική του. Ο σκύλος δεν γίνεται άλοο για τις πράξεις του. Είναι η βοήθειά του για να τη βάλει με κάτι αδιανόητο και δύσκολο να αντιμετωπίσει. Την επίσημη ηλίθια συμπεριφορά. Έτσι, το ζώο γίνεται φύλακας-άγγελος και οδηγός αντί να τον οδηγούν (κι άλλο παράλογο). Το ηρημοτικό που χρησιμοποιεί για τον «Φραπέ» (το όνομα του σκύλου) θα γίνει το σούπερ ενισχυτικό των ερωτικών χαπιών που ήθελε να χρησιμοποιήσει ο καθηγητής με τη φίλη του Σάντρα. Τίποτε δεν γίνεται σκόπιμα. Ο επιπόδος εραστής παθαίνει οξύ έμφραγμα και τα χάπια μένουν στο σπίτι του Παρασκευά. Τα βρίσκει και τα δοκιμάζει ο φίλος του Νίκος. Με τη σειρά του, τα πείει στον χημικό «Μίξερ», που είχε αναλύσει και τη σκόνη του σκύλου. Υπάλληλος της εταιρείας στην οποία ήταν ασφαλισμένος ο καθηγητής, θέλει να εξαγοράσει τον ιδιοκτήτη του ζώου για να γλιτώσει η ασφαλιστική την αποζημίωση. Στον φραπέ του πέφτει (κατά λάθος) λίγο από το φάρμακο του «Φραπέ». Η καινούργια ουσία είναι έτοιμη και με παράλογο τρόπο παίρνει τ' όνομά της. «Σαμπάνια με γύρο». Η προσωπική ανταμοιβή του Παρασκευά, είναι η συνεργασία με την παρασκευαστρία του καλύτερου μπακαλαβιά. Φαίνεται παράλογο. Δεν είναι όμως. Ο συγγραφέας βάσει έναν φτωχοδιάβολο να ακολουθήσει το «σφθάλλο» αντί οφθαλμού». Πατί σε έναν μεγάλο παραλογισμό απαθώς μ' έναν μεγαλύτομο. Γρήγορος ρυθμός, ανατριχίλλες, γλαφυρός. Απλή, οικεία γραφή.

A. Π. Σ.

Αντικείμενο του βιβλίου αποτελεί η σύγχρονη λειτουργία των ελληνικών κομμάτων και ο συχετισμός της με τις δυσλειτουργίες του κράτους και της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Ο εντοπισμός των ελλειμμάτων της λειτουργίας του κοινοτικού συστήματος, τα οποία διαβρώνουν και μετατρέπουν τη δημοκρατία σε ελλειμματική, δεν αναφέρει την ελπίδα μιας εξόδου από την κρίση αλλά εξορθολογίζει την ελπίδα αυτή. Ο συγγραφέας αναλύει ερμηνευτικά τα ελλείμματα της σύγχρονης δημοκρατίας, θεμελιώνοντας προτάσεις για την αντιμετώπισή τους.

Βασικό χαρακτηριστικό του βιβλίου αποτελεί η σύνθεση γεγονότων της σύγχρονης πολιτικής καθημερινότητας γύρω από έναν άξονα ικανό να ερμηνεύσει την έννοια της κρίσης της δημοκρατίας. Οι πρόσφατες βίαιες κοινωνικές εξεγέρσεις, η διαμόρφωση μιας αντικομματικής πολιτικής κουλτούρας, η πολιτική διαφθορά που εκφράζεται μέσα από σκάνδαλα, όπως αυτό της μονής Βατοπέδου, το αναθεωρητικό αδιέξοδο του 2008, η σταθερή παθολογία μιας δημοσίας δικόπησης και η αυξανόμενη αποστράφη για μια ενιαία εικόνα απόστασης

ανάμεσα στις δημοκρατικές επιταγές και την πραγματικότητα.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη, τα οποία διερευνούν και αναλύουν ελλείμματα της δημοκρατίας που πηγάζουν από τη σύγχρονη λειτουργία των πολιτικών κομμάτων. Το πρώτο μέρος συζητείται την κρίση του κοινοβουλευτισμού και την αποδυνάμωση της λαϊκής κυριαρχίας με τον μετασχηματισμό των κομμάτων που από θεσμικό, του οποίου η βασικότερη λειτουργία είναι η πολιτική οργάνωση και η άρθρωση της λαϊκής κυριαρχίας, μετασηματίστηκαν με τέτοιο τρόπο στο πλαίσιο του πρωθυπουργοκεντρικού συστήματος, ώστε να χάσουν πλήρως την εμπιστοσύνη των πολιτών – μια απαξίωση που εκφράζεται αποτυχία. Συζητείται, λοιπόν, η κοινοκρατία με τη διαφθορά, καθώς «τα πολυσυλλεκτικά κόμματα τείνουν να μετατραπούν σε αποιδεολογικοποιημένες οργανώσεις που επιδιώκουν να προσελκύσουν όχι τον ενεργό πολίτη αλλά τον ψη-

φοφόρο, προσεγγίζοντας τις πιο ετερόκλητες εκλογικές πελατείες με έναν προγραμματικό λόγο που διαμορφώνεται à la carte» (σελ. 50).

Το δεύτερο μέρος στρέφεται στο εσωτερικό της λειτουργίας των κομμάτων, με αφετηρία την πραγματικότητα του ενδοκομματικού ανταρξισμού και την απουσία δημοκρατικών εγγυήσεων. Τα δύο κόμματα εξουσίας έχουν το κοινό χαρακτηριστικό ότι όλες οι κρίσιμες αποφάσεις λαμβάνονται από τον αρχηγό και μια κλειστή ομάδα στελεχών ή συμβούλων επιλεγμένων από τον ίδιο προσωπικά. Η δυνατότητα ενίσχυσης της ενδοκομματικής δημοκρατίας διερευνείται μέσω της ανάλυσης των σύγχρονων και επικαίων ζητημάτων της υιοθέτησης του συστήματος των προκριματικών εκλογών για την ανάδειξη αρχηγού κόμματος και υποψηφίων βουλευτών και μέσω του επαναπροσδιορισμού της συζήτησης που αφορά τη λίστα και τη σημασία που λαμβάνει για τη λειτουργία της δημοκρατικής αρχής, η απάντηση στο ερώτημα ποιο είναι το αρμόδιο όργανο για να καταρτίσει τη λίστα. Η σύγχρονη τάση της διενέργειας προκριματικών εκλογών για την επιλογή αρχηγού του κόμματος αναλύεται υπό το πρίσμα της εξέλιξης του ρόλου των κομμάτων και του κοινοκρατικού φαινομένου. Η θεωρητική προσέγγιση γίνεται με τη μελέτη του τρόπου με τον οποίο λειτουργήσαν οι προκριματικές εκλογές στο ελληνικό παράδειγμα των ενδοκομματικών εκλογών για την ανάδειξη του αρχηγού του ΠΑΣΟΚ το 2004 και το 2007.

Το τρίτο μέρος στρέφεται ξανά προς τα έξω και πραγματεύεται την άλωση του κράτους από τα κόμματα. Τα πολιτικά κόμματα, υπερβαίνοντας την κοινοκρατική τους αποστολή, έχουν διεισδύσει «σε πεδία που δεν άπτονται του ρόλου και της θεσμικής τους λειτουργίας», υποτάσσοντας όλες τις κρατικές λειτουργίες σε μια κοινοκρατική λογική (σελ. 195). Η αποτυχία του 2008 αποκρυσταλλώθηκε ως «ποτυχία της πολιτικής τάξης να αφομοιώσει τα συναινετικά χαρακτηριστικά», που θα οδηγούσαν στη μετάβαση από μια συγκρουσιακή σε μια συναινετική δημοκρατία (σελ. 215-222). Το βιβλίο τελειώνει με ανάπτυξη των δικαιωμάτων δημοκρατικής συμμετοχής των μεταναστών. Οι μετανάστες, αποτελούν το 12% του πληθυσμού αποτελούν ένα σιωπηρό τρίμηνο του, καθώς η φωνή τους δεν μπορεί να ακουστεί στα κέντρα λήψεως αποφάσεων. Το βιβλίο κλείνει έτσι με την επιλογή της ελπίδας της δημοκρατικής συμμετοχής, με την έκφραση της αρχής της ελπίδας.

Αλκμήνη Φωτιάδου

Ελληνική Βαβέλ

Zeonofon I. Konniadhis
Ελλειμματική Δημοκρατία
 Κράτος και κόμματα στη σύγχρονη Ελλάδα
 εκδόσεις Σιδέρη, σ. 286, 24,16 €